

Nr 85.

Av herr **Österberg**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till förordning om behörighet att utöva läkarkonsten.

Då jag icke delar Kungl. Maj:ts i propositionen nr 85 till riksdagen avgivna förslag till förordning om behörighet att utöva läkarkonsten, i vad den avser att lägga hinder i vägen dels för legitimerad homöopatisk läkarverksamhet och dels för s. k. obehöriga att bedriva läkarverksamhet, när betalning mottages för rådfrågningar och utskrivning av recept, får jag härmed föreslå vissa ändringar i nämnda förordning.

Av det »Utdrag ur protokollet för civilärenden», som åtföljer Kungl. Maj:ts nådiga proposition angående förslag till förordning om behörighet att idka medicinsk praktik framgår, att den obehöriga praktiken eller det s. k. kvacksalveriet under de senaste åren nått en synnerligen stor omfattning, ja så stor, att den påkallat lagstiftarnes särskilda uppmärksamhet. Denna den obehöriga praktikens i så hög grad ökade utbredning beror utan tvivel till högst väsentlig del dels på det stora förtroende, med vilket allmänheten omfattat den under de sista åren sig allt mera utbredande homöopatiska läkemetoden och dels på den avvisande, ofta mycket fientliga hållning, som läkarekåren i stort sett och icke minst dess ledande män intagit till densamma, varpå många exempel kunde anföras även från officiella aktstycken, vilken omständighet åter vållat, att mängden läkare som annars skulle önskat att på grund av dess stora överlägsenhet studera metoden, icke velat eller vågat detta på grund av trycket, för att icke säga det hotande föraktet från gamla vänners och kollegers sida. Härav har följden blivit den, att metoden i beklagligt stor utsträckning kommit i händerna på illegitima praktici, som tyvärr ofta saknat alla förutsättningar för läkekonstens handhavande. Att det emellertid även finnes många obehöriga, som tagit saken djupare och på mera allvar, och som därför även kunnat påvisa många förvånande

resultat, där den härskande metoden kommit till korta, det lärer nog vara bekant för mer än en bland riksdagens ledamöter.

Så mycket mer måste man då förvånas över läkarnes avvisande hållning. Den kan knappast förklaras av de enstaka fall, där misstag begåtts eller där bristande insikt och noggrannhet eller alltför stark tro på metodens verksamhet vållat sämre resultat, som utan minsta omnämnande av de många lyckade kurerna med begärlighet anföras i tjänsteläkarnes rapporter, men som tyvärr förekomma inom alla skolor och läger.

Ej heller kan motståndet gärna förklaras av den förmenta ovetenskaplighet hos metoden, med vilken man söker att bemantla sin ovilja, ty den enklaste lekmanalogik säger, att om kurerna äro sanna, så måste de hava en vetenskaplig förklaring, låt vara att vetenskapen ej ännu funnit densamma; och det är ju så mycket annat, som ännu står oförklarad inom den medicinska vetenskapen. För den sjuka allmänheten ligger emellertid det viktigaste intresset icke i vetenskapliga förklaringar eller i att bliva behandlad efter en viss skolas »vetenskapliga» metod, utan *i att bliva botad*.

Nu visar all samlad jämförande statistik i genomsnitt 50 procent mindre dödlighet vid homöopatisk behandling; och vill jag härvid särskilt fästa uppmärksamheten vid sinnessjukvårdsanstalterna i U. S. A., där de friskutskrivnas antal är dubbelt så högt och underhållsdagarnas antal cirka hälften så litet vid de för homöopatisk behandling avsedda anstalterna. — Vilken ökad möjlighet ett dylikt förhållande skulle medgiva oss att bereda plats åt många sinnessjuka, som nu få vänta långa tider, är ju uppenbart.

Vid många svåra akuta sjukdomar ställer sig behandlingens resultat ännu mycket gynnsammare för den homöopatiska läkemetoden, såsom vid kolera, rödsot med flera smittosamma sjukdomar samt många s. k. inflammatoriska sjukdomar.

Så är t. ex. lunginflammation den sjukdom, som i regel årligen skördar de flesta dödsfallen. Enligt den från många olika trakter av världen insamlade statistiken utgör dödlighetsprocenten i genomsnitt 29,5 %. Dödligheten i Stockholm i denna sjukdom utgjorde 1907—11 i genomsnitt 28,8 %, medan dödligheten vid homöopatisk behandling enligt världsstatistiken blott utgör cirka 4 %.

Då det sålunda måste vara av synnerligen stor vikt för allmänheten, att rättighet att utöva legitimerad homöopatisk verksamhet bör i landet medgivas, torde ett tillägg till § 1 av nedanstående innehåll vara på sin plats:

§ 1.

- 1) — — — — —
- 2) — — — — —
- 3) — — — — —

4) Så länge undervisning i den homöopatiska läkemetoden och dess tillämpning icke meddelas vid någon av landets medicinska högskolor, må svensk eller utländsk medborgare, som inför medicinalstyrelsen företer intyg om avlagd fullständig godkänd läkareexamen vid någon under vederbörande stats kontroll stående medicinsk skola i Europa eller Amerika, där jämväl homöopati ingår som examensämne, anses berättigad att idka homöopatisk praktik under villkor, att han ställer sig till efterrättelse de allmänna bestämmelserna i gällande läkareinstruktion.

Det framgår oförtydligt av vad chefen för civildepartementet anför i den kungl. propositionen och vad även de hörda myndigheterna medgiva, att den i många bygder bedrivna s. k. obehöriga praktikerverksamheten, där den icke utövas yrkesmässigt och mot betalning, är till icke så liten nytta. Men det kan icke bestridas, att på många håll utövas praktikerverksamhet även mot betalning av personer, som göra sig väl förtjänta av att få fortsätta sin verksamhet.

Varför riksdagen varit obenägen att gå med på en lagstiftning mot s. k. kvacksalvare, beror på, som säges, att det varit svårt att finna en utväg att medgiva den nyttiga lekmannaverksamheten, medan man söker finna medel att straffa och utrota humbug och geschäft på läkekonstens område.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag, som fått uttryck i lagförslagets § 7, skulle all obehörig praktikerverksamhet vara förbjuden, där betalning mottages för lämnade råd och utskrivning av recept. Med detta förslags antagande bleve följden, att även den nyttiga verksamhet, som utövas av obehöriga praktiker till massor av sjukas obestridliga nytta, skulle tvingas att upphöra.

Säkerligen torde riksdagens landsbygdsledamöter minst av alla vara benägna för en sådan våldsamt åtgärd, därest tillfyllestgörande bestämmelser mot kvacksalveriet kunde åstadkommas, utan att den obehöriga praktikerverksamheten, som är till nytta, därmed fölle under samma straffdom.

Av propositionen bilagda uttalanden framgår, att läkarna ha mångfaldiga fel och brister att anföra mot dem, som utöva s. k. obehörig läkarepraktik. Och härresande skildringar anföras till bevis för, att ingen annan verksamhet på läkekonstens område är tillförlitlig, än den som utövas av de praktiserande läkarna. Men det torde dock i verkligheten vara så, att allmänheten har rätt delad uppfattning i nämnda avseende. Och obestriddligen äro icke de praktiserande läkarna ofelbara, utan det finns nog många exempel på, att de icke förmått att lindra sjukdom eller bota, ehuru de föreskrivit medicin och ordinerat mångahanda villkor, som patienten skulle underkasta sig.

I de många fall, att personer, som sökt praktiserande läkare, men icke blivit hjälpta, sedermera hos obehörig praktiker får hjälp och blir frisk, så är det självfallet, att allmänheten finner sig böra söka praktiker framför den legitimerade läkaren.

Det synes vara mest vunnet i denna fråga, om § 7 finge en sådan avfattning, att samtidigt den riktade en skarp udd mot kvacksalveriet den gav rätt åt obehörig praktiker, som visar sig vara ofarlig i sin praktik, men samtidigt gagnande, att få utöva verksamhet även mot betalning.

Ehuru jag förstår, att man här skall bli missuppfattad och av yrkesläkarna anses som den där vill skada dem i utövande av en dyrt förvärvad konst, så torde dock allmänhetens intressen icke helt böra ignoreras, utan dess väl vara skarpt i sikte då det gäller att lösa föreliggande fråga. Och jag får säga, att med den skärpning i straff, som jag föreslår, och det förbud mot puffning och annonsering, som även ifrågasättes, det humbugartade geschäftet torde kunna stävjas, medan en god och lojal verksamhet av obehöriga praktiker medgives.

På grund av det anförda föreslås, att § 7 må få följande lydelse:

§ 7.

1) Om någon — — — — särskilda föreskrifter, »så framt han ej samtidigt bevisligen tillrätt patienten att vidtaga nödiga försiktighetsmått till förhindrande av smittans spridning och att skyndsamt söka legitimerad läkares hjälp» — — — — fängelsestraffet höjes till ett år.

(Andra stycket i § 7 i kungl. propositionen utgår och följande 3 stycken tillfogas):

2) Envar obehörig, som ämnar yrkesmässigt mot betalning utöva medicinsk praktik, åligger det att genom personlig inställelse därom göra anmälan hos länets förste provinsialläkare och därvid styrka sig äga god fräjd samt ange omfattningen och arten av sin praktik.

Försummelse härutinnan straffas med 50 kronor böter och i de fall att icke anmälan ändå godvilligt därefter sker med böter intill 100 kronor.

3) Obehörig praktiker må ej genom annonsering i offentliga tidningar sprida kännedom om av honom såsom botade uppgivna sjukdomsfall. Ej heller må den obehörige praktikern resa omkring och hålla mottagningar på annan ort, än där han är bosatt, än mindre genom annonsering eller andra tryckta meddelanden anordna dylika på förhand tillkännagivna mottagningar. Förseelse häremot straffas med böter från 50 till 500 kronor.

4) Den obehörige skall till möjligen efteråt rådfrågad läkares ledning lämna patienten en skriftlig uppgift innehållande dennes namn, ålder, hemvist och postadress, det använda läkemedlets sammansättning eller namn (vid homöopatiska läkemedel även den använda potensen) samt den givna bruksanvisningen. Förseelse häremot straffas med böter intill 100 kr.

Med de av mig föreslagna bestämmelserna, torde kontroll på utövare av obehörig praktik vinnas och i de fall, att någon sådan skulle hemfalla åt kvacksalveri eller på annat sätt överträda sin ställning, han då därför måtte kunna lagföras och straffas.

På grund av vad jag sålunda här anfört, får jag yrka,

att Kungl. Maj:ts proposition nr 85 om behörighet att utöva läkarkonsten, i vad den avser § 1 och § 7, icke måtte vinna riksdagens bifall, utan att nyssnämnda §§ måtte få den lydelse, som av mig föreslagits. Dock med rätt för utskottet att göra erforderliga formella ändringar.

Stockholm den 20 april 1915.

Gust. Österberg.

